

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תיק 1422258/2

ב"ה

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב צבי בירנבאום – אב"ד, הרב אריה אוריאלי, הרב נפתלי הייזלר

התובע: **יצחק מאיר שישיצקי** ת"ז 053474680 (ע"י ב"כ עו"ד דנה בר נר ועו"ד רן רייכמן)

נגד
הנתבעת: **זקלין שישיצקי** ת"ז 068228758 (ע"י ב"כ עו"ד זהר רון)

הנדון: חלוקת רכוש - כריכה, שונות מבקש/משיב, מינוי מומחה

פסק דין

מועד הקרע

בית הדין בהחלטתו מתאריך 15/1/24 הורה לב"כ הצדדים להגיש סיכומים על מועד הקרע.

בתאריך 14/3/24 ב"כ האישה הגיש סיכומים קצרים באורך של כמה שורות ללא נימוקים.

בתאריך 6/5/24 הוגשו סיכומי ב"כ האיש.

תיק הגירושין נפתח בחודש 5/23 והצדדים התגרשו בחודש 5/24. האישה עזבה את הבית בתאריך 12/22.

טענות הצדדים

טענת ב"כ האישה.

מועד הקרע הוא 25/12/22 המועד בו סולקה האישה מהדירה. עד לתאריך זה הצדדים גרו באותו בית וניהלו חיים משותפים. הבעל נהג כלפי האישה באלימות כלכלית ולא מזונות ומדור.

טענות ב"כ האיש

מועד הקרע הוא 1/2013. הנימוקים לטענתו:

1. מגורים נפרדים. הצדדים אמנם התגוררו תחת אותה קורת גג אך ביחידות מגורים נפרדות.

2. הצדדים הסכימו שלא קיימו יחסי אישות 15 שנה.

3. הפרדה כלכלית. לצדדים היה חשבון משותף אך האישה הסתירה את הכנסותיה שנים רבות ולא שיתפה אותו בהכנסותיה מהעסק שלה ולא השתתפה בהוצאות הבית.

4. הנימוק המשפטי להקדמת מועד הקרע הוא על פי חוק יחסי ממון סעיפים 8.3 ו-8.4.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון והכרעה

בית הדין אמור להכריע בין טענות הצדדים לקביעת מועד הקרע כמה חדשים לפני פתיחת תיק הגירושין (טענת האישה) או כ-10 שנים לפני מועד לפני סידור הגט (טענות האיש).

הפן המשפטי

בשונה מסעיף 5 לחוק יחסי ממון שקבע כי ברירת המחדל לאיזון המשאבים הוא רק ממועד הגירושין ואף לאחר הרחבת הסעיף לחריגים שנקבעו, סעיף 8 לחוק בא להרחיב את סמכויותיו של הערכאה השיפוטית אף מעבר למועד תביעת הגירושין בהפעלת שיקול דעתה בעת היבחן האיזון בין הצדדים וזאת בשל סיבות ושיקולים רחבים לחלוקה שונה מהאיזון הרגיל.

סעיף 8 לחוק קובע כדלהלן:

ראה בית המשפט או בית הדין נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, רשאי הוא, לבקשת אחד מבני הזוג – אם לא נפסק בדבר יחסי הממון בפסק דין להתרת נישואין – לעשות אחת או יותר מאלה במסגרת איזון המשאבים:

- (1) לקבוע נכסים נוספים על המפורטים בסעיף 5 ששוויים לא יאוזן בין בני הזוג;
- (2) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה מחצה על מחצה, אלא לפי יחס אחר שיקבע בהתחשב, בין השאר, בנכסים עתידיים, לרבות בכושר ההשתכרות של כל אחד מבני הזוג;
- (3) לקבוע שאיזון שווי הנכסים, כולם או מקצתם, לא יהיה לפי שוויים במועד איזון המשאבים, אלא לפי שוויים במועד מוקדם יותר שיקבע;
- (4) לקבוע שאיזון המשאבים לא יתייחס לנכסים שהיו לבני הזוג במועד איזון המשאבים אלא לנכסים שהיו להם במועד מוקדם יותר שיקבע.

על פי דברי ההסבר להצעת חוק יחסי ממון בין בני זוג, (תשכ"ט 1969) היא למנוע חלוקה שוויונית שאינה צודקת:

הוראות הסעיפים 7 עד 9 להצעת החוק מותאמות לכוונה המשוערת של רוב בני זוג ולמקרים הנורמליים של חיי נישואין הרמוניים וממושכים. אך המציאות אינה פשוטה וסטנדרטית כל כך, ויתכנו מקרים שבהם ההסדר הכללי יביא לידי תוצאות בלתי צודקות ושנסיבותיהם המיוחדות מחייבות סטיה מן הנורמה. הסעיף המוצע בא להקנות לבית המשפט את הסמכות להתחשב בנסיבות מיוחדות כאלה, כגון פקיעת הנישואין אחרי תקופה מינימלית של קיומם, פירוק החיים המשותפים של בני הזוג עוד לפני פקיעת הנישואין וכיוצא באלה. הסמכות הזאת מנוסחת בצורה רחבה למדי כדי לאפשר עשיית צדק בין הצדדים בכל מקרה ומקרה.

יוצא איפה כי בעוד סעיף 5 הוא ברירת המחדל של איזון המשאבים והוא הנתון היבש בו צריך להיקבע מועד האיזון וכאמור בתתי סעיף 5 לחוק שהורחבו לאחר זמן יוצרים את המועד הראוי לאיזון, סעיף 8 לחוק נותן לערכאה מרחב תמרון להקדמת המועד

כיצד התייחסו בתי הדין ובתי המשפט בבואם להכריע מהו מועד הקרע על פי סעיפים 5 ו-8 לחוק יחסי ממון הנ"ל.

ביה"ד הגדול תיק 1056712/2:

נראה אפוא כי המחוקק ביקש לאמץ מבחן מהותי המתמקד בטיב הקשר בין בני הזוג וייחס משקל משמעותי לקיום חיי זוגיות – אורח חיים תקין ושלוש בין בני הזוג, לעומת מבחן טכני של

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מועד הגירושין או חיים תחת קורת גג אחת, ובהעדרם של חיי זוגיות במשך תקופה של תשעה חודשים מתוך שנה, זכאי כל אחד מהם לאיזון המשאבים.

ביה"ד הגדול תיק 1223089/1

מועד הקרע אינו רק בהפרדת החשבונות, מאחר ושם ההוצאות המשותפות שולמו בחלוקה משותפת. צריך להוכיח קרע כלכלי מוחלט.

ביה"ד הגדול תיק 1266689/3

חוק יחסי ממון, שלא כהלכת השיתוף, אינו מקנה זכויות לבן זוג בנכסי הצד השני במהלך הנישואין. עם זאת החוק מקנה שיתוף רעיוני נדחה לעת פירוד, שאז יישומו נכסי כל אחד מיחידה הצדדים וייערך איזון ביניהם. משטר יחסי הממון החל על בני הזוג הוא כזה שבמשך הנישואין חלה הפרדה בין נכסי בני הזוג בהתאם לדיני הקניין, ואילו עם פקיעת הנישואין קם בין בני הזוג חיוב אובליגטורי לאזן ביניהם את שוויים של נכסיהם (ע"א 1915/91 יעקובי נ' יעקובי, פ"ד מט (3) 550, 529 (1995)). דין זה דומה לשני אנשים שעשו שותפות באופן שכל אחד מהם יפעל וירוויח, או שאחד יפעל וירוויח והשני יעשה פעולות כל שהן למענו, ובהגיע העת שנקבעה לגמר השותפות, יחולק מה שנצבר, או בעין או בתשלום שווה כסף, דבר זה הוא שותפות רעיונית.

ומעתה, אם יתברר שהשותפות הרעיונית בין בני הזוג פסקה זמן רב לפני הגשת תביעה, בין תביעת גירושין ובין תביעה רכושית, ההיגיון אומר שיש להקדים את מועד האיזון, שהרי כאמור הרעיון העומד בבסיסו של החוק הוא שותפות נדחית, כששני הצדדים עושים מאמץ משותף – כל אחד על פי יכולתו וכישרונו לטובת הבית המשותף. משכך, משפקעה הנהגה זו ונוצר קרע, וכל אחד מיחידה הצדדים אינו עושה למען שניהם אלא למען עצמו בלבד – אין מקום להתייחס אליהם כשותפים רעיוניים ואין לאזן את מה שנצבר ממועד חדלות המאמץ המשותף עד לגירושין בפועל.

ברור שאף לפי סעיף 8 לחוק נצרכים קביעות עובדתיות ונימוקים משפטיים להקדמת מועד האיזון, שלא כבברירת המחדל שבסעיף 5 לחוק. מכל מקום סעיף 8 הוא הבסיס המשפטי להקדמת מועד האיזון למועד שבו נוצר קרע בלתי הפיך בין בני הזוג. קרע זה, שאינו הפיך, אמור להיות בהצטרף שני נדבכים: קרע במונח האישי, מגורים בחדרים נפרדים או הפסקת קיום חיי אישות, וקרע כלכלי, הפסקת קיום משק בית משותף. קרע שיהיה רק באחד משני עניינים אלו, לא יהיה לכאורה מועד קרע בלתי הפיך, המצדיק הקדמת מועד האיזון.

כך נפסק גם בפסקי דין אחרים פס"ד מבית הרבני בחיפה תיק 879666/4 ו-1073595/4 ביה"ד בתל אביב תיקים 322313/4 ו-361291/4,

בית המשפט העליון (בג"ץ 2642/08) באשר לסמכות האמורה בסעיף 8:

בהקשר לסעיף 8 לחוק יחסי ממון קבע בית הדין האזורי כי אכן 'ברירת המחדל' היא שמועד האיזון הוא מועד הגירושין אלא שיש חריגים לכך ו"כל ענין וענין נדון בפני עצמו, ולא הרי קרע זה כהרי קרע זה". עמדה זו עולה בקנה אחד עם הפרשנות שניתנה לסעיף 8 בבית משפט זה ...

בית המשפט העליון (בג"ץ 4178/04)

סעיף 8 מאפשר גמישות רבה אשר נותנת בידי הערכאה השיפוטית כלים לאזן את הנכסים בין הצדדים באופן הוגן, תוך לקיחה בחשבון של שיקולים כלכליים ואחרים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הכרעת הדין

מעיון בלשון החוק עולה כי לבית הדין סמכות להכריע לפי שיקול דעתו מהו מועד הקרע הקובע לעניין איזון המשאבים, ואף לפני מועד הגירושין.

יש לציין כי סכסוך בין בני הזוג אינו בהכרח מעיד על קרע שאינו ניתן לאיחוי היחסים לעיתים מתאפיינים בעליות ומורדות לעתים הצדדים נפרדים וחוזרים לחיות יחד. יש לבחון את מועד הקרע גם במבט לאחור כאשר מתברר שהקרע לא אוחה. מועד הקרע יכול להיקבע לא רק ממתן הגט אלא גם במקרים אחרים כגון בזמן שעברו להתגורר בחדרים נפרדים באותה דירה או בעזיבת אחד מבני הזוג את המגורים המשותפים, הפרדת חשבון הבנק המשותף או הפרדה כלכלית בה אחד מהצדדים קונה לעצמו רכוש בנפרד ולעתים גם ממועד פתיחת תיק התביעה. אלא שבכל תביעה יש לדון לפי המקרה הפרטי הנידון בפני בית הדין.

ביה"ד הגדול תיק 1266689/3

ברור שאף לפי סעיף 8 לחוק נצרכים קביעות עובדתיות ונימוקים משפטיים להקדמת מועד האיזון, שלא כבברירת המחדל שבסעיף 5 לחוק. מכל מקום סעיף 8 הוא הבסיס המשפטי להקדמת מועד האיזון למועד שבו נוצר קרע בלתי הפיך בין בני הזוג. קרע זה, שאינו הפיך, אמור להיות בהצטרף שני נדבכים: קרע במוכן האישי, מגורים בחדרים נפרדים או הפסקת קיום חיי אישות, וקרע כלכלי, הפסקת קיום משק בית משותף. קרע שיהיה רק באחד משני עניינים אלו, לא יהיה לכאורה מועד קרע בלתי הפיך, המצדיק הקדמת מועד האיזון

מהכלל אל הפרט

בית הדין פוסק מועד הקרע הוא 1/2013.

הנימוק להחלטה זו, בין בני הזוג קיים קרע שלא התאחה למעלה מ-10 שנים.

א. הצדדים התגוררו בשתי יחידות דיור נפרדות תחת אותה קורת גג אך היה פרוזדור שהפריד בין היחידות.

בפרוטוקול הדיון מתאריך 14/1/24 בו נחקרה האישה.

שורה 255-266

בית הדין: הייתם ישנים בפועל בשני חדרים?

ת. כן. הרבה זמן כי הוא היה אליים.

שורה 288-9 אמרה האישה:

ש. אין שני חדרים שגשר מחבר ביניהם?

ת. הייתי בחדר בקצה השני.

שורה 261-266

ת. לא. היה לנו את אותו מטבח. היינו נפגשים יום יום.

ש. איפה?

ת. בבית ביסוד המעלה.

ש. איפה הייתם נפגשים, בחדר השינה לא, בבוקר לא כי את ישנה בחדר אחר. במטבח או בסלון?

בית הדין: תפרטי באיזה אופן הייתם נפגשים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ת. כשאני מבשלת הייתי רואה אותו. הוא הולך לעבודה למשך 48 שעות וחוזר. הוא היה מקבל אוכל לעבודה. אני עובדת משעה 9.00. הילדים קטנים והייתי מכינה להם ארוחת צהריים.

ב. בנוסף, הייתה הפרדה רכושית בין בני הזוג. הדירה רשומה רק על שם האיש. לאישה היו מספר חשבונות בנק שלה ושל העסק שלה והאישה הודתה שרק היא השתמשה בחשבונות הללו. האישה לא השתתפה בהוצאות הבית ורק האיש נשא בהוצאות אלו לבדו.

מעיון בפרוטוקול הדיון מתאריך 14/1/24

שורה 203-204

בית הדין: הבית ברחוב יסוד המעלה.

ת. קנינו והבית רשום עליו אבל הוא עבד עלי.

שורה 293-296

ש. יש לך חשבון בנק של העסק?

ת. נכון. וחשבון בבנק איגוד.

ש. את לא משתפת אותו בחשבון?

ת. לא. גם אני לא לקחתי מהכספים שלו שקיבל ממכבי אש.

שורה 312-313

ש. כמה שנים את מתנהלת בחשבון נפרד, כרטיס אשראי נפרד?

ת. הוא לא נתן לי. אני לא זוכרת, הרבה שנים, לפחות 15 שנה.

שורה 330-333

ש. כמה שנים בנפרד?

ת. הרבה שנים. ממנו שלמתי.

ש. מדובר בחשבון שמתנהל בנפרד למעלה מ-15 שנה?

ת. נכון.

ג. הצדדים לא קיימו יחסי אישות למעלה מ-10 שנים.

בפרוטוקול הדיון הנ"ל נחקרה האישה

שורה 90-94

ש. הטענה היא שלפחות 11 שנה אתם לא מקיימים יחסי אישות. התשובה שלך שמסביב שנת 2012 אתם לא מקיימים יחסים אישות. לפחות. אמרנו שמנית חמש סיבות. אחת הסיבות שציינת זה בגלל העניין הרפואי. עברת ניתוח ראשון לפני 18 שנה ועוד ניתוח נוסף לפני 11 שנה?

כך עולה גם מפרוטוקול הדיון מתאריך שורות 179-184 ושורות 201-202.

העולה מכל הנ"ל - הצדדים הפרידו את המגורים ביחידות דיור נפרדות, לא היה שיתוף כלכלי ולא התקיימו יחסי אישות למעלה מ-10 שנים. התברר כי בין הצדדים קיים קרע בלתי הפיך במובן האישי וקרע כלכלי המצדיק את הקדמת איזון המשאבים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לאור האמור לעיל פוסק בית הדין

1. מועד הקרע הוא 1/2013.

2. יש להעביר החלטה זו לידיעת האקטואר.

הרב צבי בירנבאום אב"ד

מצטרפים למסקנות –

הרב אריה אוריאל - דיין

הרב נפתלי הייזלר - דיין

ניתן ביום כ"ב בסיון התשפ"ד (28/06/2024).

הרב נפתלי הייזלר

הרב אריה אוריאל

הרב צבי בירנבאום – אב"ד

העתק מתאים למקור

רפאל כהן, המזכיר הראשי

נחתם דיגיטלית ע"י הרב אריה אוריאל בתאריך 15:19 28/06/2024